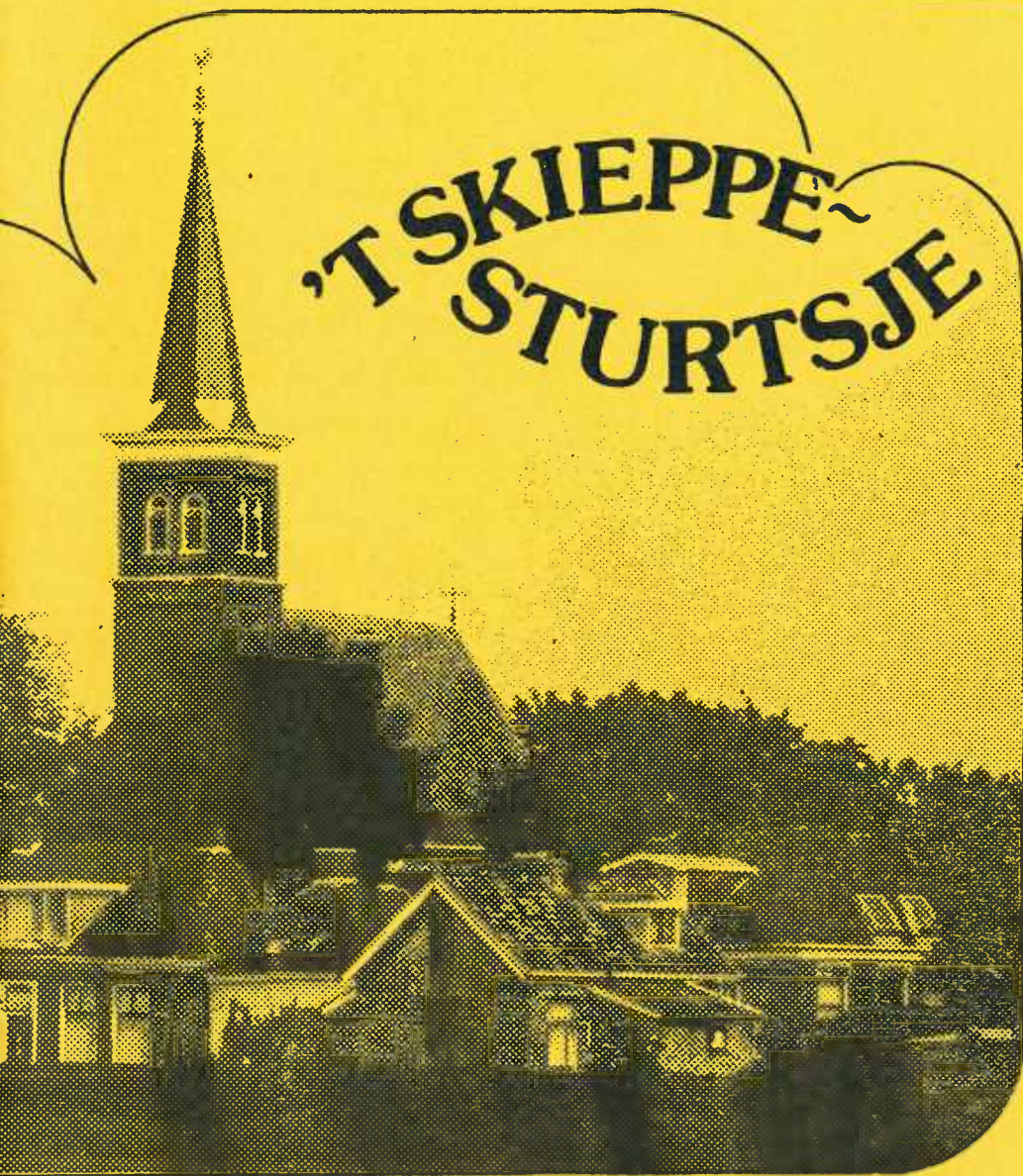


B-4-'84.

'T SKIEPPE- STURTSJE



doarpskrante fan tsjerkwert e.o.

REDAKSJE: Sytske Dykstra-Bouwhuis, tel. 2968
Richtsje Speerstra-Bakker, ,, 2635
Rients van Buren, ,, 9280
Marten Kikstra, ,, 9269
Jah Dykstra, ,, 9498

TYPE- STENCILWURK: Thea Dam-Ruiter.

OMSLACH: Albert van Lingen jr., Wergea.

REDAKSJE-ADRES: Sylroede 5.

BANKRELAASJE: Rabobank Bolsward; giro-nr. 856.829-t.n.v.
Rabobank Bolsward, rek.nr. 3087.56.800
t.g.v. It Skieppesturtsje Tjerkward.

FOARWURD:

Na de zomervakantie raakt iedereen weer in z'n gewone doen. Zo ook de redaktie van het Skieppesturtsje. Na de vakantie verhalen (verre reis, dagtrips en klussen) gingen we los. Het dorpsfeest was volgens ons erg geslaagd. Alle hulde aan de Oranje-vereniging, die het maar weer allemaal georganiseerd heeft. Gelukkig werkte het weer ook mee, dat kun je niet voor de rest van de zomer zeggen. Maar ondanks de weinige zonnestralen, zijn de kuilbulten weer overal te zien. Nu kost het hooi de boeren weer heel wat zweet druppeltjes. Kon je het maar diepvriezen, zoals veel huisvrouwen met hun oogst hebben gedaan. Gelukkig zijn er nog meevalletjes. Als je bijvoorbeeld een leidinkje door je land krijgt, kun je het meteen laten freeze. Jammer genoeg kwam Jan D. er niet voor in aanmerking, 't kostte hem heel wat zweet druppeltjes. Al met al staat Tjerkward weer voor z'n winterseizoen.

Alle verenigingen draaien weer.
We hopen dat het een goed seizoen wordt.
Heeft u nog een kopie voor het volgende Sturtsje
dan graag voor 15 oktober inleveren.

R. van B.

BERICHTEN VAN DE DORPSOMROEPER:

Nog een drietal weken en de herfst doet weer zijn
intrede.

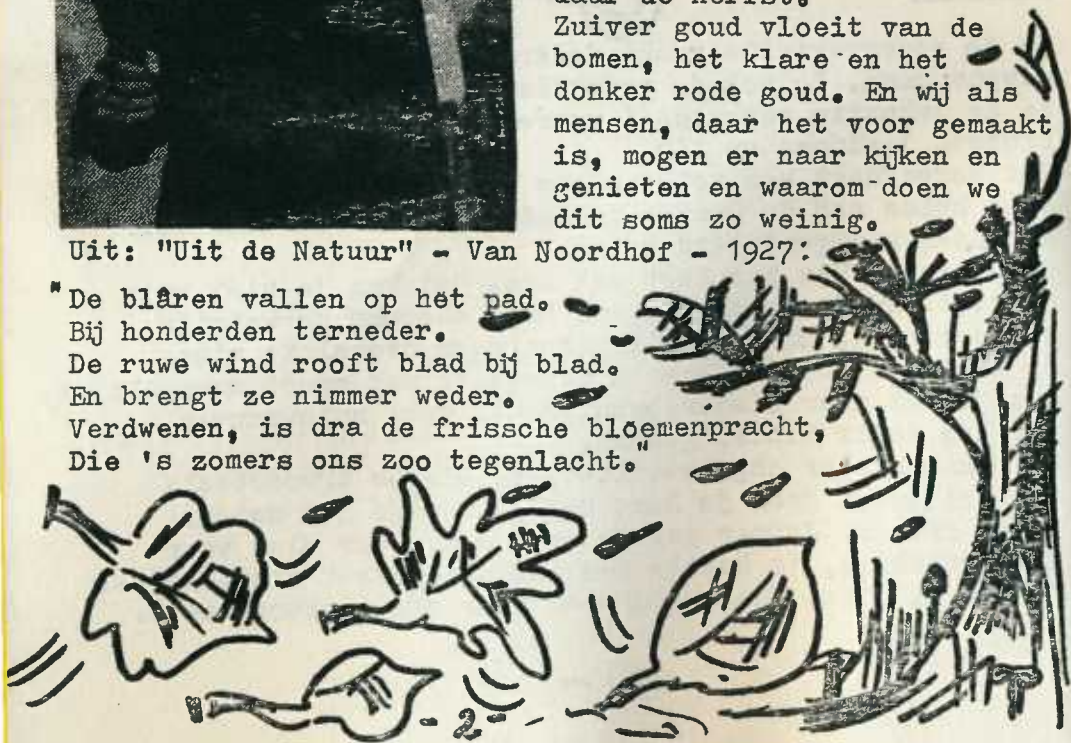


Maar de herfst is ook mooi
Elk jaargetijde is mooi,
beginnende met de lente, dat
is een verademing na de
koude winter, dat prille
groen. Dan de zomer vol-
bloeiend en rijk, overvloedig
in bloei tot de nazomer alles
als het ware vermoeid maakt
van die rijke bloei en dan is
daar de herfst.

Zuiver goud vloeit van de
bomen, het klare en het
donker rode goud. En wij als
mensen, daar het voor gemaakt
is, mogen er naar kijken en
genieten en waarom doen we
dit soms zo weinig.

Uit: "Uit de Natuur" - Van Noordhof - 1927:

"De blaren vallen op het pad.
Bij honderden terneder.
De ruwe wind rooft blad bij blad.
En brengt ze nimmer weder.
Verdwenen, is dra de frissche bloemenpracht,
Die 's zomers ons zoo tegenlacht."





Samen op weg:

Kerkbezoek naar absoluut laagte record.

Gelovigen blijven 's zondags thuis schreef een landelijk ochtendblad.

Uit het jongste Nipo onderzoek bleek:

Wat de wekelijkse godsdienstoefeningen betrof scoren de Herv. het laagst met 19%, gevolgd door de Katholieken met 29%. De Gereformeerden blijken het trouwst aan hun kerk, van hen gaat meer dan de helft naar de dominee.

Als de vraag naar de kerkgang ruimer gesteld wordt (gaat u zelden of nooit), bleek de helft van de ondervraagden christenen hun Godsgebouw nauwelijks meer van binnen te kennen.

Hierbij scoren de Herv. 46%, Katholieken 28% en de Gerf. 11%, een ontstellende leegloop van de traditionele kerken in ons land.

Als er nog één religie aanspraak kan maken op de titel van wereldgodsdienst, dan is dat de sport.

Miljarden mensen over de hele aardbol hebben het de afgelopen weken kunnen volgen via de t.v. en dan bedoel ik de Olympische Spelen in Los Angeles.

Vakantie 1984:

'Een kaartje een kleine moeite en een groot plezier!'

Deze mooie P.T.T. spot op de t.v. was niet aan mij besteed.

Ik kon de toegestuurde vakantiegroeten tellen op de vingers van één hand en ik hield er nog over.

Maar die het deden, nogmaals mijn hartelijke dank.

Het merendeel van onze vakantiegegers zijn weer terug.

Wist u dat van onze landgenoten 30% voor eigen land en 40% kozen thuis te blijven, de laatste groep vaak om financiële reden.

Naast onbezorgd vakantie vieren, is er ook zo iets als onbezorgd thuisblijven.

In de tijden van El Dorado, trok men al met have en goed bijeengepakt om elders te zoeken wat men thuis niet had.

Wat mijn eigen vakantie betreft, en die duurt de laatste jaren 52 weken per jaar, bracht ik merendeels door op Balconia en in Gardinia, de bedoelde plaatsen betekenen niets meer of minder, dan thuis op balkon en tuin.

En de 17-de eeuwse filosoof Pascal, die destijds schreef, dat de ganse oorzaak van 's mensen ongeluk is, dat hij niet rustig thuis kan blijven, gaat eigenlijk niet meer op in deze tijd.

En om nog wat bij te blijven, nog een Noordzeestrand bezocht, de naam is mij ontgaan.

Het was een zomerse dag.

Toen ik mij onder de badgasten begaf, viel ik nogal iets uit de toon door mijn witte huidskleur en zag de mensen links en rechts van mij, denkend dat er een zeevogel tussen hun geland was.

Wat ik wel er zag, dat ze niet veel om het lijf hadden, maar inderdaad daar zal de hoge temperatuur van die dag wel de oorzaak van zijn geweest.

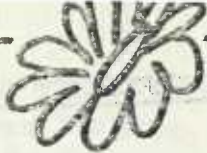
Dan kreeg ik nog een schrijven uit Malgrat de Mar. van mijn nicht, die met haar man daar rond reisde in hun overjaarse Daf. Ik citeer: 'Het is hier momenteel tegen de veertig graden en ik smacht naar verkoeling. We zitten bijna zonder drinken. Ik zit hier met een kop vol tranen en een onmetelijke dorst. We smachten beiden naar een wolkje, naar een bui, onweer om mijn part. Kon ik mijn voeten maar even bij jou in de koelkast stoppen!' Dit was ook vakantie 1984.

Wandeltocht j.l.:

Van klein tot volwassenen en niet meegeteld de hond en kat, bedroeg het aantal toch nog een twintig tal. De jongste deelnemer verraste mij nog met een prachtig zelf mee geplukt veldboekje.

Al met al voor herhaling vatbaar.





DE R.S.V. STORY:

Terwijl in de voorlaatste maand de veel bekeken t.v. show over de drie miljard verdwenen gemeenschapsgeld van het R.S.V. concern met in de hoofdrol v. Dijk, door zeer velen bejubeld als de grote uitblinker in het ontrafelen van het grootste R.S.V. drama. 'De ondergang van Hollands Glorie'.

Wat mij het meest verbaasde was wel hoe taal en macht kunnen samenspelen, liet de R.S.V. story 's avonds op onthullende wijze zien.

Als falende directeuren een paar ton extra krijgen toegeschoven heet dat een 'incentieve' een aanmoediging door hen zelf geschoten bokken te 'clearen'.

Als zij in strijd met wettelijke regelingen extra vakantiegeld krijgen toegestopt, heet dat een tegemoetkoming voor 'ongemakken' op hun buitenlandse reizen.

Dankzij rijkdom en macht kan boeventaal zich kleden in elitetaal en managersjargon.

Opmerkelijk was overigens, dat voor al die R.S.V. verhooren, de naam van de almachtige God wordt aangeroepen in dure eden, waarna dan verder uitsluitend mammons taal wordt gesproken.

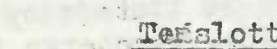
Het is grimmig en gruwelijk en ondertussen zijn de verhooren in Amerika begonnen en nu maar afwachten!

Maar het einde van dit alles zal vermoedelijk zijn, zoals het in sprookjes betaamt, dat alle betrokkenen nog lang en gelukkig leefden!

De uittrekkende en de nieuwe bewoners van Tjerkwerd een goede tijd toegewenst, zowel elders als hier.

De zoon van de brugwachter van Panhuysweg 12 gaat binnenkort weer voor enige maanden naar Amerika.

Ook een goede tijd toegewenst.



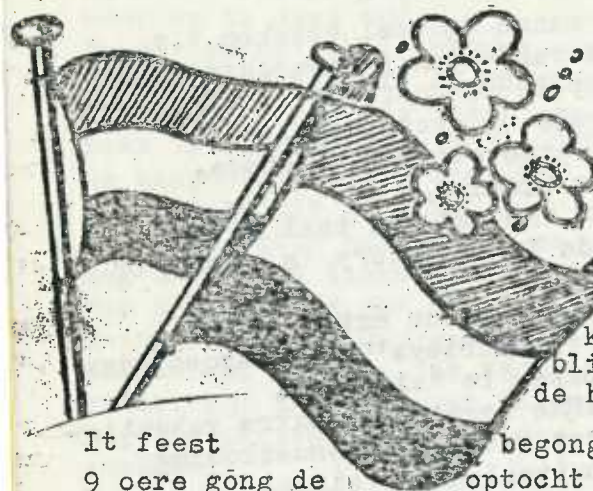
Terslotte:



Heeft men een mooie tuin met bloemen, dan is men daardoor tevens in de gelegenheid om zijn geest te verrijken en oog en hart te verkwikken, waardoor de bloemenpracht aan ziel en lichaam beide goed doet.

De hartelijke groeten v.d. Dorpsomroeper.

FERSLACH DOARPSFEEST 10 EN 11 AUGUSTUS:



We ha it feest wer
hân, alles is tige goed
slagge, al wie de opkomst
beide jûnen net grut.
En dat is spitich, want
dêr moatte wy it op it
lêst fan ha.

Wat it waar oanbelanget
meie we ek dit jier net
klaaie, ien buike, dêr
bliuw it by en sels sneon
de hiele dei sinne.

It feest begong de freed-te-moarns, om
9 oere gong de optocht mei it muzyk foarop troch
ûs doarp. 7 Weinen diene der oan mei en noch wat
rinnend spul, alles wer like prachtich, mar dochs
wiene der wer in pear dy't der útrinnen, dat wienen
by de weinen: 1e priis: 'Willem van Oranje' de wein
fan de fam. Posthuma, Twijnstra en Miedema fan Iemswâlde.
2e priis: 'Gjin fjoer yr'e natoer' fan de Waltawei.
3e priis: 'It superheffingsmes' fan de fam. Huitema fan
de Singel.

By it rinnend spul waard 1e: 'Firma Poelstra': Anne
Poelstra.

2e priis: 'Peppi en Kokki': Wiebren en Tjitske Poelstra.

3e priis: 'Bloemenmeisje': Thea Blanksma.

Juryleden wienen frou Nijenhuis en men. Bouwhuis.

De publykpriis gong dit kear wer nei Iemswâlde II mei
'Willem van Oranje' in prachtige wein en tige keurich
fersoarge. Hulde!

Nei de optocht koe men yn it tintsje op it fjild te-
rjochte foar in bakje kofje, fersoarge troch de
sport- en oranjeferiening.

Om ûngefear 10 oere begong it keatsen en it volley-
baljen. By it volleybaljen wienen der mar leafst 11
ploegen.

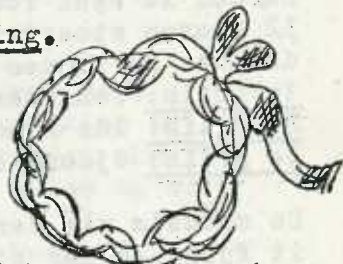
1e Priis: Harm Posthumus, Jaap van Lingen,
Hinke Gietema, Ieke v.d. Wal,
Antje de Jong, Tjamme Wiersma.

2e Priis: Akky ter Haar, Bernhard Algra,
Auke Postma, Sippy Blanksma,
Pier Burghraef, Ria Rudolphi.

It keatsen hat dit jier wat op de wip stien, mar
lokkich kamen we dit jier werris op 7 petoer senioren
keatsers en der binne we tige bliid mei, want it soe
tige spitich wêze as der op it feest net mear keatst
wurde soe.

De útslach: 1e: Bouwe Jan Bouma Kening.
Anno Galama
Niek de Boer

2e: Jan Blanksma
Sytse Gaastra
Thomas Burghraef



By it juniorenkeatsen waard der mei 2 bern yn in petoer
keatst. De útslach wie:

1e: Peter Bakker, Sjoukje Hylkema

2e: Johan Gaastra, Durk Ouderkerken

By de bernespultsjes waard wer tige fûleindich striden
foar in priis.

By klasse 1 en 2 waard Martine Hylkema 1e.

2e Waard Thea Blanksma en 3e Eduard Witteveen.

Klasse 3 en 4: 1e priis Anneke de Jong, 2e Judith
Falkena en 3e Sjoerd Huisman.

Klasse 5 en 6: 1e priis Peter Bakker, 2e priis
Gooitzen Brandsma en 3e priis Rudy Mekking.

De kleuters ha ek spultsjes dien, mar dat gong net om
prizen. De bern krigen nei ôfrin allegearre in sinneklep.

De peuterkes koene moai boartsje yn it boartershoekje,
wer kreas fersoarge troch de lieding fan 'it Pjuttehonk'.
Tige yn'e oarder!



Nei it iten waard it keatsen en it volleybaljen útmakke en om ûngefear 14.30 oere begong it spul foar de jeugd oant en mei 15 jier.

It foel net ta om op skys troch de poartsjes te kommen en steltrinne wienen in hiel protte ek al ferleard.

1e priis: Iede Schakel

2e priis: Arne Hans de Boer

3e priis: Niek de Boer



Dêrnei it spul foar 15 jier en âlder.

32 Pearen stoarten har yn'e striid en it naaide der út. De winnes wienen:

1e priis: Jehannes en Sytske Dykstra

2e priis: Ids Schukken en Leny Reidsma

3e priis: Sjoerd Bakker en Hanny Gaastra

De middeis wie der foar de bern in springkessen op it fjild en dêr binne de bern fansels net by wei te slaan. Sa no en dan moast der dan wer ris goed buldere wurde, oars waard it in gekkeboel en stiene se der allegearre tagelyk op.

De jûns besoege it kabaretselskip 'Ratatette' ús in moaie jûn troch de opfiering fan 'jakrisisneekrisis'. Nei ôfrin koe der noch dûnse wurde oan't yn de lette oerkes op muzyk fan 'The Gold Stars'.

De oare moarns om 9.30 oere gong it feest wer los. It muzyk en de optocht gongen nochris troch de buorren en dêrnei op nei it Waltahûs foar it matinée, ek wer mei muzyk fan 'The Gold Stars'.

It wie tige gesellich en ûnderwilens hat mannichien besocht om een spiker yn in balke te slaan en dat foel faaks lang net ta.

1e by it spikersaan waard Ule Haarsma.

2e Roel Falkena 3e Hieke Poelstra.

Under it matinée ha de lytse bern harren tige fermakke op de boppeseal, by de poppekast en de âldere bern leinen op'e knibbels op it âldhiem te strjitttekenjen. Der wienen prachtige tekeningen by en it âldhiem like suver in stik fleuriger. De bern ha allegearre tige har bêst dien en hiene dan ek wol in ysje fertsjinne.

Om 2 oere fierljeppen. Earst foar de junioren:

1e priis: Sytse Gaastra - 8.34 en 9.12 mtr.

2e priis: Sybolt Dykstra - 7.64 en 9.12 mtr.

Dêrnei de senioren.

1e priis: Gerrit Rypma mei in sprong fan 1.5 fteft

11.18 mtr. hy krige dit jier de wikselbeker.

2e priis: Sjoerd Bakker mei in sprong fan 10.87 mtr.

Doe 'Fiets im er in', en dat diene letterlik ek in protte.

It wie prachtich foaral om nei te sjen.

Fan de 30 dielnimmers kamen der 14 droech oer.

Spitichgenôch wienen der wat lytse ûngemakjes by, mar gelokkich bleau it by blauwe plakken en skaaf wûnsjes. Wy hoopje dat alles no wer better is.

1e priis:

2e priis:

Dêrnei waard it trochsetten

50+ers. Der

spullen dien

sjoele, puzzel

1e priis:

2e priis:

Arkum,

Bakker,

Ivon Homma 2.0 sec.

Harm Posthumus 2.1 sec.

feest op it fjild

mei spullen foar de

moasten in 4 tal

wurde: balgooien,

je en in hokeyspul.

Boukje Bakker.

frou Galema fan

3e priis: Doutsje

De jûns om ploegen.

By de manlju waard de ploeg fan Haarsma wer winner en dat wienen: Douwe Huitema, Gorrit Rypma, Harm Draaijer, Ruurd Abma en Jelle Zijlsing.

2e waard de ploeg fan de Sylroede t.w. Ids Schukken, Meinze Poelstra, Evert Flapper, Roel Falkena en Hille Schakel.

By de froulju waard de ploech fan Rytseterp 1e, t.w. Iet Galema, Boukje Gietema, Janneke Gietema, Akke Gietema en Lammy Burghgraef.

7 oere: toulûken foar

De 2e priis wie foar de Haarsma dames:
Sipkje Bakker, Antje Bakker, Leny Haytema,
Thea Altenburg en Bertha Huitema.

De jûns stie it lêste ûnderdiel op it program,
de countryformaasje 'Early bird'. In prachtich
stik muzyk wer't moai op dûnsje wurde koe en dêr
waard dan ek graach gebrûk fan makke.

- +++ -

No noch efkes wat nijs:

Us jierlikse ledengearkomste is steld op freed-te-
jûn 26 oktober.

Hâld dizze jûn frij en kom sa folle mooglik.

It bestjoer,

Joke Schukken.

Hertlik betanke foar bydragen fan:

S. Buwalda - Snits, mefr. U. Bakker van Rijs -
Beabuorren, H. Huitema - Sylroede, T. Twijnstra -
Hellendoorn, J. Huitema - Singel.

Het is moeilijk om de juiste woorden te vinden, die
onze dankbaarheid kunnen onderstrepen toen wij
's avonds 24 augustus weer thuis kwamen, na in be-
sloten kring ons 25 jarig huwelijksfeest gevierd te
hebben.

Wij willen dan ook al diegenen uit de grond van ons
hart bedanken voor de felicitaties; vanaf de
welgemeende handdruk tot alle andere cadeaus toe.
Het heeft ons enorm goed gedaan.

Emmy en Peter Hendriks en kinderen.



KURSUSSEN FRYSK:

Fries leren?

Steeds meer niet-Friestaligen die zich in Friesland gaan vestigen tonen belangstelling voor het leren van de taal van het gebied waarin zij wonen en werken.

Overall waar belangstelling is wil de A.F.U.K. (Algemeene Fryske Underrjocht Kommisje) kursussen voor niet-Friestaligen organiseren. Zo'n kursus duurt van oktober tot en met april en wordt in of nabij uw woonplaats gegeven.

Een examen is mogelijk maar niet verplicht.

Kosten: f 95,-. Beneden de 23 jaar f 47,50.

Frysk leare?

Hieltijd mear minsken wolle de Fryske taal better lêze en foaral better skriuwen leare.

Foar dizze minsken is der de leargong A. Dizze kursus duorret fan oktober oant en mei april. Jo kinne it ôfslute mei in eksamen, mar dat hoecht net.

As jo der nocht oan ha, kinne jo it oare jier fierder mei de leargong B, dy't mear yngiet op de skiednis fan Fryslân en de Fryske literatuer.

Kosten: f 95,-. Under de 23 jier f 47,50.

Literatuer kursus:

Dat de Fryske literatuer fan waarde is, docht wol bliken út it feit dat der njonken it Nederlâns Letterkundich Museum te Den Haach, in Frysk letterkundich museum te Ljouwert is. Faaks lêze jo ek wol Fryske boeken en soene jo wol wat mear fan de Fryske literatuer witte wolle. Folgje dan dizze koarte literatuerkursus. De kursus bestiet út 6 'lessen' ferspraat oer it winterhealjier.

Kosten: f 30,-. Under de 23 jier f 15,-

Foar mear ynformaasje kinne jo belje nei:

Jacob Anema, Snits, til.: 05150 - 21183

of nei de A.F.U.K. te Ljouwert, til.: 058 - 138045.

TJERKWERDER OORLOGSGESCHIEDENIS GESCHREVEN DOOR
R. DE JONG EN REEDS AAN DE KINDEREN VAN KLAS 4, 5
EN 6 VERTELD.

1902 Ik ben hier naast de school geboren. In het huis van voorheen J. Reidsma.

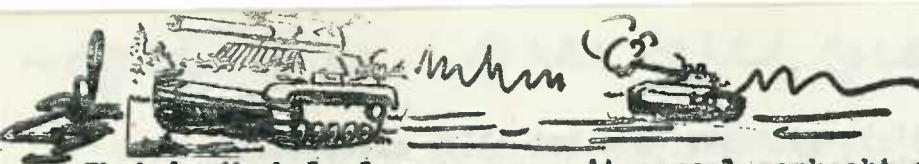
11 december 1907 was ik 5 jaar. April 1908 kwam ik op school. April 1916 kwam ik er weer af. Er waren 8 klassen, maar we leerden maar voor 7 klassen. De 8e klas was een herhalingsklas. Er waren kinderen die al van school gingen met de 7de klas. Dat mocht toen wel. Ze moesten dan bij een ander werken om daar een paar kwartjes te verdienen. Maar er waren ook kinderen, die de achste klas wel deden en daar was ik zelf ook bij. Ik was toen 13 jaar en van school ging en als bakkersknecht bij mijn vader in de bakkerij kwam werken.

En nu komt het verhaal over de oorlog.

10 mei 1940

Het was op een vrijdag morgen 6 uur toen Paul Bonnema bij mij in de bakkerij kwam en anders zei hij altijd 'goeie morgen allemaal', maar toen zei hij, 'het is oorlog baas'. Ik zei: 'Dat leugenst toch'. Nee, zei Paul, 'it wie krekt op de radio'.

Ik zei, 'waar is die oorlog?' 'Hjir yn ús lân', zei Paul. De volgende dag was net de zaterdag voor Pinkster. Maar Paul had wel gelijk. De mensen waren tot allemaal van de kook en aan eten en drinken werd haast niet gedacht. Wij verkochten die zaterdag misschien de helft van wat we allemaal gebakken hadden, de kleinste helft hielden we over. Zaterdagavond om goed 10 uur kwamen de Duitse soldaten bij ons in het dorp. We lagen toen allemaal al in bed, want we hadden de hele nacht daarvoor doorgewerkt. Toen hadden we nog de oude tijd en was het al donker. De Duitse soldaten gingen roepend door het dorp, 'kom er aus, kom er aus', maar wij kwamen er niet aus. We kroepen er lekker onder. Zondagmorgen lag Tjerkwerd vol met Duitse soldaten en paarden. Het was een regiment paardevolk. Die soldaten hadden ook honger en ze zochten toen de bakkerij op.



Ik heb mijn hele leven nog nooit zoveel verkocht als toen op die 1e Pinksterdag van 1940.

Ze kochten alles wat erin de winkel aan etenswaren te koop was. Witbrood, daar waren ze gek op, want ze kregen anders niet dan zure kugjes

Nou en het snoep vloog de deur uit. Dat was voor ons het begin van de oorlog. Niks niet erg hé, zou je zo zeggen.

2de Pinksterdag ging dat hele regiment soldaten met hun paarden en wagens weer op weg naar Workum en Gaasterland. Maar er kwam al gauw verandering. Iedere dag kwamen er Duitse vliegtuigen hier over om die forten op de Afsluitdijk te beschieten, waar de Nederlandse soldaten in zaten. Zij schoten al die Duitse soldaten van het begin van de Afsluitdijk af. Wagens vol doodgeschoten Duitse soldaten gingen door Bolsward naar een zekere plaats.

Dinsdags hebben de Duitsers Rotterdam half plat gegoooid vanuit de lucht met bommen. Zou Nederland zich niet overgeven, dan werd Amsterdam ook plat gegoooid. Toen besloot kapitein Winkelman, dat het Nederlandse leger zich maar moest overgeven.

Bij de Grebbe-berg bij Wageningen, zijn toen ook een hele hoop Nederlandse soldaten gesneuveld.

Toen kwam de onderdrukking van de Duitsers over ons volk. Alle joden werden voor zover ze ze konden vinden uit ons land verdreven. De jongens die van 18 tot 25 jaar waren en ongetrouwd moesten naar Duitsland te werken. Geen één had daar zin in, enkele gingen, maar de meesten doken onder en bleven in ons land.

Het werd voor de bakkerij ook minder. In die tijd waren er 20 bakkers in Bolsward en 2 in Tjerkwerd, 2 in Schettens en 2 in Burgwerd. Die 26 bakkers moesten toen allemaal in 1 bakkerij het brood bakken.

De grootste bakkerij van Bolsward werd daarvoor aangewezen en de andere bakkerijen konden hun ovens afsluiten met een lood van de Duitse weermacht en zo dus voorgoed verzegeld. Dit werd geregeld gecontroleerd.

Bij verbreking kreeg men een zware straf.

Twee van mijn knechten gingen overdag altijd naar Bolsward te bakken. Ikzelf haalde 's morgens 2 keer één bakfiets vol brood op.

Geen wit brood hoor. Maar het aller slechtste tarwe brood. Het was lang zo lekker niet, als wat jullie tegenwoordig krijgen. Maar ja het was niet anders. De Duitse soldaten sneupten alles na, als ze weer in het dorp waren. Ze kwamen mij vragen, wat erin die beide ijzeren vaten zat. Blanke stroop, zei ik. Is het geen olie? Ik zei nee, kom maar mee dan zal ik het je laten proeven. Maar toen geloofden ze me wel. De oorlog duurde voort. Een van mijn knechten is naar Duitsland gegaan, de anderen doken onder. Men noemde ze onderduikers. Die sliepen 's nachts altijd op vreemde plaatsen. Niet gewoon op zolder op een ledikant of in de bedstee, maar op vreemde schuilplaatsen. Bij ons lagen er 5 van die grote knapen onder de vloer van onze mooiste kamer. 's Avonds moest de tafel even aan de kant dan werd het vloerkleed opgerold en daaronder hadden we een luikje gemaakt waar net een persoon door kon. Een voor één gingen ze door dat luikje onder de vloer. We hadden die vloer ook nog ekstra uitgehold en er 2 pak strooi in uitgeschud. Daar hadden we beddegoed op gelegd zodat ze er met z'n vijven konden slapen. Zaten ze er allemaal in, dan kwam het luikje dicht, het vloerkleed er weer over, de tafel en de stoelen weer op hun plaats en alles was weer oké. Ze hebben overdag vaak ons huis doorgezocht, maar gelukkig nooit in de nacht. Wij hebben die 5 knechten de hele oorlog bij ons gehad en de kost gegeven. Het laatste jaar hadden we ook een gezin uit Holland, het waren honger evacuees. Een vader en moeder met 3 kleine kinderen. Toen ze bij ons kwamen zette de man 2 lege flessen op de tafel en zei dit is alles wat we hebben. Ze hadden nog een koffer met een beetje kleren in Leeuwarden. Toen ze daar met de trein aankwamen moesten ze van de Duitsers hun koffers laten staan. Ze konden ze de volgende dag dan weer ophalen. Hij is er 3 keer geweest maar nooit was z'n koffer te vinden. Toen het zover was, dat de kinderen schone kleren aan moesten hebben ze die kleren van onze kinderen gekregen. De man die van mij en de vrouw, die van mijn vrouw. Zo hebben we de oorlog uitgehouden.

Toen waren we dan altijd met z'n 15de. Dus een mooi groot gezin. De smid maakte toen van die grote kookkachels en wij hebben toen ook maar zo'n kachel gekocht. Brandstof was moeilijk te krijgen. De boompjes in Tjerkwerd werden allemaal opgestookt.

Naast de twee knechten die in Bolsward werkten, zaten de andere drie meestal te spinnen, van het garen werden sokken en truien gebreid.

Er waren ook altijd mannen die opwacht stonden en doorgaven als ze ook Duitsers zagen aankomen.

De onderduikers moesten gewaarschuwd worden en zo gauw mogelijk naar hun schuilplaats gaan als er onraad was. De Duitsers hadden ook weleens oefeningen hier in het dorp. Er waren 2 groepen en ze vechten dan tegen elkaar. Ze vlogen soms zomaar door de huizen heen en schoten met losse flodders, wat geen gevaarlijke kogels waren.

Het werd hoe langer hoe slechter in ons land erf ook benauwder. In Friesland was het er nog het beste. Vooral op het platteland. Hier waren veel boeren, waar we melk konden kopen en ook wel aardappelen konden krijgen. Vlees, meest schapenvlees of varkensvlees, konden we nog wel krijgen.

Er waren ook stiekume slagersplaatsen.

Zo'n plaats was er ook op Veldhuizen. Daar woonde toen een zekere mevr. de Boer met 2 zonen. Daar werd vaak een beest geslacht. Er waren nog 2 slachtplaatsen. Een op de Babuurster molen en op de boerderij van Hoekema, waar Hiemstra nu woont.

Op een keer was er een jongen van Joh. Antonides bij ons. Ik zei Sietse wil jij even voor mij naar Veldhuizen met brood en dam moet jij daar even om vlees vragen.

Ik gaf hem met opzet teveel brood mee. Krijg je vlees mee, doe het dan onderin de korf en je gooit de witte kleedjes en blauwe broodzak erover heen. Daarbovenop moest het overgebleven brood.

Ik zei, als ze je dan toch aanhouden, dan zien ze wel dat het de bakker is. En zo gezegd, zo gedaan.

Toen Sietse weer op weg was naar huis stonden er wel een paar Duitsers op de driesprong naar Dedgum.

Sietse dacht, nu ben ik erbij en van benauwdheid deed hij het bijna in z'n broek. Bij de Duitsers aangekomen



werd er gezegd, o een bakker, wegwezen. Zo kwam Sietse erdoor. Hij kwam met mooi wat vlees thuis en hij kreeg zelf een mooi stuk vlees mee naar z'n moeder. Ze hebben hier ook eens een rāzia in de kerk en toren gehouden. Ze dachten dat er wapens en radio's te vinden waren. Nu wapens heb ik nooit geweten maar radio's wel. Toen was Wieger de Jong kosten, Michiel z'n vader. Nu die had er heel veel verstoep, maar ze konden ze niet vinden. Ze gingen ook wel op het vierkant van de toren met hun grote verrekijkers en bespieden op die manier de omgeving. Ikzelf had mijn radio boven in de schoorsteen, want ik wilde 's avonds naar de Engelse zender luisteren. De Engelsen vochten ook tegen de Duitsers en wij wilden weten wat er zoal gebeurde. De koningin was naar Engeland gevlucht want daar was het veilig.

Op zekere dag kwam er een groepje Duitsers bij onze timmerman Wijnia, die woonde waar Batteram heeft gewoond, om daar eens te sneupen in de timmerwinkel. Twee knechten zaten er wat te praten, werk was er niet. Wijnia zag ze vanuit zijn kantoortje alles onderste boven halen. Hij dacht mijn radio moet weg uit de kamer. Hij pakte hem snel en wierp hem in de oud haven. Het was net gebeurd toen een paar soldaten in de kamer kwamen. Gelukkig de radio was er niet meer.

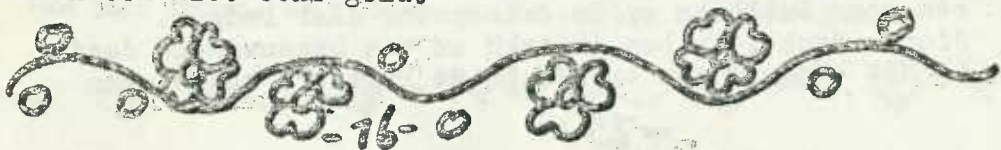
Op Groenterp hadden de boeren de melk niet naar de fabriek gestuurd maar uit protest tegen de Duitsers de melk in de sloot laten lopen.

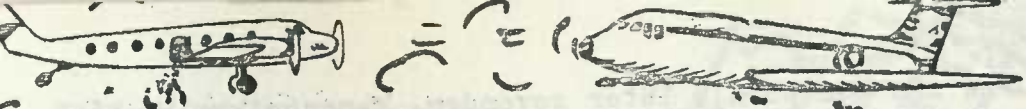
Voor straf werd daar een boerezoen voor doodgeschoten. Het werd hoe langer hoe minder in ons land.

In Holland kwamen mensen om van de honger.

We konden niks meer kopen, alle grote winkels waren leeg geplunderd. Fietsbanden waren ook niet meer te koop. We konden nog van die cussiebanden kopen, daar zat geen lucht in en dat fietste erg zwaar.

Maar de mensen in Holland hadden zo'n honger, dat ze op de fiets met cussiebanden over de Afsluitdijk kwamen. Ze kwamen bij ons in de winkel om brood zonder bon en vaak ook niet eens geld.



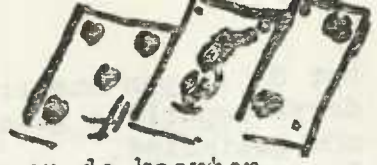


Mijn vrouw en ik hadden echter afgesproken, dat wij de mensen zo veel mogelijk zouden helpen. Ik had bij het begin van de oorlog een mooie voorraad meel in het pakhuis en dat hebben de Duitsers gelukkig nooit gevonden. Hier konden we de arme stakkers mooi mee helpen. Ik leverde zo weleens te weinig bonnen in bij de bakkerij in Bolsward maar daarvoor nam ik dan maar weer eens een zak meel mee in de bakfiets naar de Bolswarder bakkerij. Zo was ik weer een beste. 's Nachts kwamen hier weleens vliegtuigen boven de landerijen tuussen Exmorra en Tjerkwerd. Het waren Engelse vliegtuigen en die gooiden kisten met wapens en munitie.

Ze waren voor het ondergrondse verzet, want er was natuurlijk veel verzet tegen de Duitse onderdrukkers. Wij wilden die Duitsers ook graag kwijt. Op Eemswoude bij boer Buwalda was ook een joodse jongen van 14 jaar ondergedoken. Hij had een schuilplaats in de schuur. Toen hij even een luchtje wilde scheppen zag hij opeens een groepje Duitsers aankomen. Hij schrok zo geweldig dat hij inplaats van naar de schuilplaats te gaan het land in draafde. De soldaten zagen hem draven en ze gingen achter hem aan. Ze hadden al begrepen, dat het een jood was. Ze schoten telkens in de lucht en omsingelden hem. De jongen kreeg het steeds benauwder. De kring werd hoe langer hoe kleiner. De jongen sprong in de sloot en daar werd hij vermoord doordat ze allemaal op hem schoten.

Hier in Tjerkwerd was ook een kantoortje van de verzet-beweging. Dat was bij de smid Klaas Schukken. Op een nacht waren er weer Duitsers in het dorp. Bij mensen waar ze een klein licht streepje zagen gingen ze voorzichtig met hun oor tegen het raam te luister. Ze hebben toen zeker een typemachine gehoord en twee hoge officieren van het voormalige Nederlandse leger werden opgepakt. Zij zaten toen in de verzetstroepen, die bij Klaas Schukken waren. Behalve de twee officieren werd ook Klaas Schukken meegenomen. Hij heeft 14 dagen of 3 weken in Leeuwarden in de gevangenis gezeten, maar hij heeft zo gepraat, dat hij kwam toch weer vrij. Die twee officieren hebben ze op de IJsselbrug bij Zwolle doodgeschoten en in de IJssel geworpen.

NIEUWS VAN DE KAARTTAFEL:



Het winterseizoen is weer begonnen en de kaarten moeten weer worden geschud.

We willen weer beginnen met klaverjassen dinsdag 11 september en wel om acht uur precies.

Nieuwe leden zijn van harte welkom, wilt u informatie bel dan even of kom langs, tel. 9269 of Kerkstr. 5.

Tot ziens, Tietie Kikstra.



NIEUWS VAN DE IJSCLUB:



De schaatstrainingsgroep in

Makkum gaat weer van start op dinsdagmiddag 16 oktober a.s. van half zes tot half zeven.

Leeftijden van 12 tot 18 jaar. Kosten voor het hele seizoen zijn f 35,- p.p.

Belangstellenden kunnen zich opgeven bij

T. van der Meer,
Rytseterp 1,
tel.: 9132.

Het bestuur.



BILJARD NIEUWS:

De afgelopen winter is er weer op hoog niveau gespeeld. Aan het eind van de competitie waren er verschillende kanshebbers voor het kampioenschap.

De uiteindelijke winnaar en kampioen werd U. Haarsma met 41 wedstrijdpunten. Tweede werden M. Brandsma, E. Huitema en W. Meinsma elk met 38 punten, derde werd J. Reidsma met 37 punten en vierde R.G. de Jong met 35 punten.

Met de dorpen Exmorra, Parrega en Gaast is er een dorpscompetitie gehouden waarbij wij op de derde plaats zijn geëindigd.

Inmiddels zijn we weer begonnen aan een nieuw seizoen.

Wij zijn verhuisd naar Bolsward.

Sparrenburg 24, tel.: 5656, fam J. Reidsma.

BOARGERLIKE STAN:

De ôfrûne moannen binne der trije bern berne.

Op'e langst dei krigen Sytse en Thea Greidanus

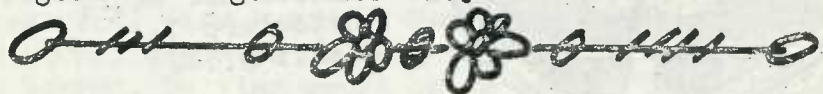
in famke, dat de namme Dieuwke krige,

Johannes en Johanna Bakker krigen op 22 juli in jonkje. Hy hjit Sjoerd.

Freed 17 augustus krigen George en Jeanet Volbeda ek in jonkje. Hy krige de nammen Brandt Pieter.

Freed 24 augustus wienen Peter en Emmy 25 jier troud.

Op 23 juny is ús âld doarpsgenoat Brandt Volbeda ferstoarn. Jierren hat Brandt in tige markante figuer yn ús doarp west, dy't mei namme yn it ferieningslibben tige aktief wie.



Wy betankje eltsenien foar de presintsjes dy't wy krigen ha by de berte fan ús famke Dieuwke.

Fam. Greidanus, Singel 11, Tjerkwerd.

NIJE YNWENNERS:

Sinds enkele weken hebben wij ons geïnstalleerd op de Singel 7.

Gewoonte getrouw zullen we ons even aan onze dorps-
genoten voorstellen.

Iedereen zal ons wel een beetje kennen dus nieuw
zijn we niet.

We hebben allebei werk: Mijn werk doe ik in het
verzorgingshuis 'Elim', Ben nog aan het leren voor
bejaarde verzorgster en hoop volgend jaar klaar
te zijn. Gerrit komt uit IJlst. Hij is loonwerker
en oefent zijn beroep uit bij U. Haarsma b.v..

Wij hebben één poes (Pipi), die ons gezelschap houdt.
Het lijkt ons heel leuk om hier te wonen en iedereen
is dan ook van harte welkom om eens langs te komen.

Hartelijke groeten, Gerrit en Antje + Pipi.



Langs deze weg willen we kenbaar maken, dat wij in
Tjerkwerd zijn komen wonen.

Wij dat zijn; Johan en Sijbolt met hun ouders Joop en
Renske.

Johan en Sijbolt gaan naar de Havo in Bolsward.

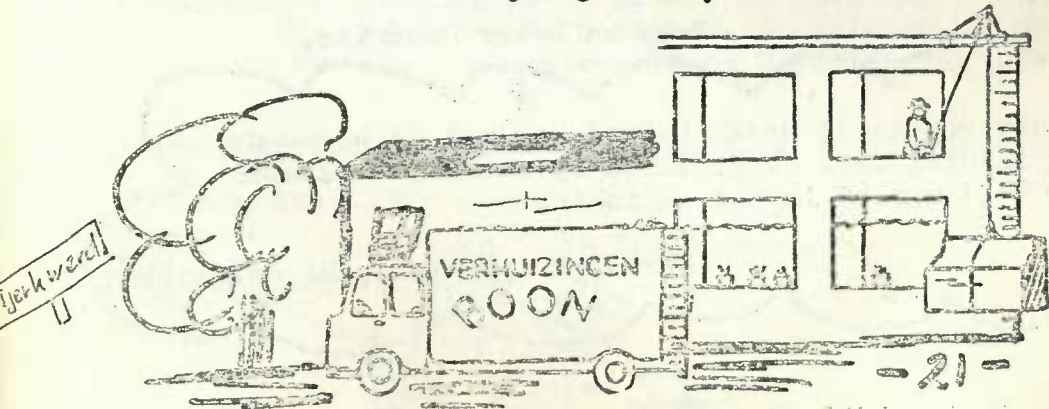
Mijn man is werkzaam op de Nestlé-fabriek en ikzelf
werk als bejaardenhelpster.

De weken dat we hier nu wonen zijn ons goed bevallen.

Het dorpsfeest al meegemaakt, wat erg gezellig was.

We hopen het in de toekomst ook naar ons zin te krijgen
hier.

Met vriendelijke groeten, mevr. Renske Dijkstra.



UIT HET BRUGHOK GEKLAPT:

In de afgelopen jaren hebben wij alle vreemde en buitenlandse muntstukken, die we als goed bedoelde gift in de klomp kregen opgespaard.

Zo vonden wij weleens een nog zilveren gulden, een stuiver met een misslag van de muntpers en guldens met een bepaald jaartal en het merkteken van de rijksmuntmeester.

Deze hebben hun weg naar de verzamelaars gevonden.

Ook troffen we een penning aan en die is goed goed voor een wasbeurt van een auto in een garage te Zwijndrecht.

Veder kregen we 5 centimes (Frankrijk), 10 Øre (Noorwegen), one dime (VS), Una peseta (Spanje),

een muntstuk uit Zwitserland en totslot een geldstuk van 10 pfenning uit Duitsland.

Een munt konden we niet vinden uit welk land die afkomstig was. Navraag bij de banken in Bolsward (waaronder ook de meedenk-bank) leverde geen enkel resultaat op.

Ten einde raad maar een bezoek gebracht aan een munt meesterverzamelaar uit eigen dorp; dhr. Mulder; die ons na een uurtje puzzelen wist te vertellen dat het een munt was uit de Verenigde Arabische Republiek. Zou er dan toch dit jaar een olie-sheik in de Trekvaart gevaren hebben?

Emmy en Peter Hendriks.

Ondergetekende maakt bekend, om met de bejaarde gymnasiëk weer te beginnen op maandag 1 oktober 1984, 1 uur 45 in het Waltahûs.

Hartelijk groetend, R. de Jong.

AGENDA:

- 11 september: oamfang kaarten
15 oktober: kopy ynleverje
26 oktober: ledegearkomste Oranjeferiening
10 novimber: tonieljûn foar Stifting 'It Waltahûs'
troch de Fryske krite fan Boalsert

NAGEKOMEN BERICHTEN:

Uitslag tuinwedstrijd 1984:

Categorie: Grote tuinen:

1ste prijs + wisselbeker = fam Gietema Singel 8

Vervolgens:

1ste prijzen: S. Roorda

2de prijzen: Th. Huitema, U. Haarsma, Gebr. Volbeda,
J. Speerstra, Wiersma.

Categorie: Kleine tuinen:

1ste prijs + wisselbeker = fam B. Huitema Jousterpeweg 2a

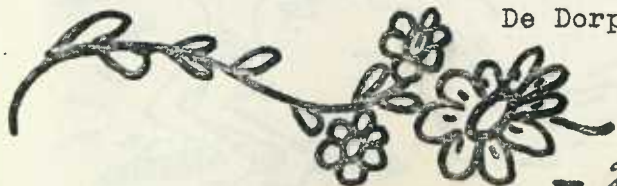
Vervolgens:

1ste prijzen: M. v.d. Wal, J. Nota, W. Schakel-Miedema,
M. de Jong, G. Mulder, B. Bakker, P. Poelstra
W. Bakker en O. Flapper.

2de prijzen: H. Schakel, H. de Groot, G. Hofstra,
H. Draaisma, H. Kooinga, J. Falkena, mevr.
Mekking, J. Oostenveld en R. G. de Jong.

Inmiddels hebben de bejaarden, zieken en alleenstaanden
een bloemengroet ontvangen!

De Dorpsomroeper.



SNYPSNAREN:



- 10 novimber organisearret it Stichtingsbestjoer ek dit jier wer in-tonieljûn mei de Fryske krite fan Boalsert.
- Evert Bakker slagge yn ien klap foar: vakbekwaam rundveehouder voor beginners, diploma machinaal melken en diploma booglassen voor beginners. As de stroom útfalt moat Evert mei de hân melke en hoe soe't dan komme?
- Sybren en Tine binne dit jier twa kear mei fekânsje west.
- Jelle Tw. wie altyd deabenauwd foar wetter, mar dizze simmer hat er dat oerwûn. it bleau altyd by de grutte tean, mar no hat it hiele spultsje wiet west.
- oan'e Sylroede is men dwaande mei it klearmeitsjen fan in ûndergrûnse lansearynrjochting foar krús-raketten. Reagan sil de saak sels iepenje op in Frysk hynder fan Jeh. Dykstra.
- de hûn fan Gaastra tippelt.
- Theo Haarsma sil in lizboks bouwe. doe't der in kabel stikken lutsen waard sei Haarsma Sr. : "och hea, no ha we fuort al kosten."
- goede rie oan al ús surfende doarpsgenoaten: surfers dogge it steande!
- Joop en Akke ha in muzikale suvelhear.
- Rients en Coby hienen brân troch de fergetten pan-koekspanne. de poelierblusser soarge foar in grutte troep, mar de brân wie út. mei man en macht waard der himmele en Coby is no frij fan hjersthimmeljen.
- Sieb Hiemstra hat in fekânsjehûs yn'e ferhier. de belangstelling út binnen- en bûtenlân wie grut: Dútsers, brabanders, Wiebe en Piebe. Annie soarge foar in nij 'gazon' mei ferkeard gers. Se hat no al 13 kear meand.
- kopy ynleverje foar 15 oktober.



3



3